

УДК 615.37:619.576.895

І.С. Дахно
д.вет.н., професор
О.С. Клименко
аспірант

Національний аграрний університет, м. Суми

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПРЕПАРАТІВ СТИМУЛЮЮЧОЇ ДІЇ ПРИ ЛІКУВАННІ ХВОРИХ НА СЕТАРІОЗ ТВАРИН

Дворазове введення бровермектину ін'єкційного в дозі 1мл/50кг маси тіла в комбінації з леваветом 10%-им в дозі 1мл/25 кг маси тіла з інтервалом 3 дні та однократне підшкірне введення селегумату із розрахунку 5 мл/гол. та бровермектину-грануляту – 3г/50кгмаси тіла через 6 діб забезпечують 100 % терапевтичну ефективність за сетаріозу великої рогатої худоби.

Актуальність теми

Інвазійні хвороби тварин створюють значну перешкоду розвитку сільського господарства, завдаючи економічних збитків тваринництву. Саме такі проблеми спричинює сетаріоз великої рогатої худоби – захворювання, що набуло широкого поширення, а в комплексі з іншими паразитозами сприяє значній збитковості тваринницьких господарств України [2].

Для лікування хворих на сетаріоз тварин вченими України з успіхом використовуються препарати з групи макроциклічних лактонів та саліциланілідів [3]. Проте існує думка, що препарати з мікрофіляріцидною дією не викликають загибелі статевозрілих гельмінтів [4].

Отже, випробування різних схем застосування антигельмінтиків за сетаріозу великої рогатої худоби залишається актуальним. Слід також зазначити, що загальний стан хворих на сетаріоз тварин характеризується зниженою імунологічною резистентністю і може ускладнюватися в результаті супресивної дії антигельмінтиків. Тому схеми лікування тварин обов'язково повинні включати препарати стимулюючої чи імунокорегуючої дії [5].

Мета досліджень

Визначення терапевтичної ефективності бровермектину гранулята та бровермектину ін'єкційного в комбінації з селегуматом та леваветом 10 %-им при лікуванні великої рогатої худоби, ураженої сетаріями.

© І.С. Дахно, О.С. Клименко

Матеріали і методи досліджень

Дослідження проводили на коровах 3–4-річного віку масою 450–480 кг в неблагополучному щодо ситаріозу великої рогатої худоби господарстві ТОВ “Джерело” Полтавського району. Для постановки діагнозу використовували вдосконалений гемоларвоскопічний метод Попової (в модифікації Бундіної, 1997). Таким чином було сформовано чотири групи уражених ситаріями тварин, по п'ять у кожній. Коровам першої дослідної групи вводили фізіологічний розчин, а через 6 днів – підшкірно розчин бровермектину в дозі 1 мл/50 кг маси тіла одноразово. Тваринам другої дослідної групи підшкірно вводили селегумат по 5 мл/гол., а через 6 днів – бровермектин-гранулят у дозі 3 г/50 кг маси тіла методом індивідуального згодовування протягом двох діб. Тваринам третьої групи підшкірно вводили левавет 10 %-ий в дозі 1 мл на 25 кг маси тіла (4,0 мг/кг по ДР) два рази, з інтервалом 3 дні, а через 6 днів – бровермектин ін'єкційний підшкірно одноразово в дозі 1 мл/50 кг маси тіла тварин. Тваринам четвертої (контрольної) групи препаратів не застосовували. Кров для дослідження відбирали з яремної вени тварин вранці до годівлі перед введенням препаратів та через 5, 15 і 45 діб після їх застосування.

Результати досліджень

Екстенсивність ситаріозної інвазії у тварин до введення препаратів становила 100 % при інтенсивності $17,2 \pm 3,93$, $15,2 \pm 5,08$, $36,8 \pm 20,67$ і $18,2 \pm 3,29$ екз. лич./см³ крові корів відповідно дослідних та контрольної груп (табл. 1). У тварин першої групи після введення фізіологічного розчину інтенсивність ситаріозної інвазії залишалася без змін і становила $17,4 \pm 3,4$ лич./см³ крові. Через 5 днів після дегельмінтизації мікросетарій в крові корів не виявляли. Проте через 15 і 45 днів інтенсивність ситаріозної інвазії становила $0,6 \pm 0,4$ та $4,4 \pm 2,4$ лич./см³ крові відповідно. На 15 день після дегельмінтизації корів личинок ситарій виявляли в одній тварини, а на 45 добу – в трьох.

Отже, екстенс- та інтенсефективність бровермектину ін'єкційного становила на 15 добу, 80,0 та 97,65 %, а на 45 – 40,0 і 82,61 % відповідно.

Слід зазначити, що після введення тваринам другої дослідної групи селегумату, а коровам третьої групи – левавету 10 %-го та проведення дегельмінтизації бровермектин-гранулятом і бровермектин-ін'єкційним личинок ситарій в крові тварин впродовж 45 днів не виявляли. В той час як у корів контрольної групи інтенсивність інвазії досягала на 45 день після дегельмінтизації тварин дослідних груп $28,2 \pm 4,96$ лич./см³ крові.

Таким чином, застосування перед дегельмінтизацією препаратів стимулюючої дії забезпечує підвищення екстенс- та інтенсефективності антигельмінтиків.

Таблиця 1. Порівняльна ефективність різних схем застосування лікарських засобів за ситаріозу великої рогатої худоби

Дослідження тварин	Інтенсивність ситаріозної інвазії, лич./см ³ крові			
	групи тварин			
	дослідна № 1	дослідна № 2	дослідна № 3	контрольна
До лікування	17,2±3,93	15,2±5,08	36,8±20,67	18,2±3,29
Перед введенням антигельмінтика	17,4±3,4	17,4±5,87	1,6±1,6	19,4±3,63
Через 5 днів після дегельмінтизації	0±0	0±0	0±0	21,6±4,99
Через 15 днів після дегельмінтизації	0,6±0,4	0±0	0±0	28,4±7,24
Через 45 днів після дегельмінтизації	4,4±2,04	0±0	0±0	28,2±4,96

Висновок

Бровермектин ін'єкційний в комбінації з леваветом 10 %-им та бровермектин гранулят у поєднанні з селегуматом забезпечують 100 % терапевтичну ефективність за ситаріозу великої рогатої худоби.

Перспективи подальших досліджень

Подальші дослідження слід спрямувати на вивчення терапевтичної ефективності при поєднанні антигельмінтних та імуномодельюючих препаратів.

Література

1. Короленко Л., Шендрік Л., Хорошун Р. та ін. Антигельмінтні та імуностимулювальні властивості левамізолу 8 %-го при змішаних гельмінтозах // Ветеринарна медицина України. – Київ, 2001. – № 4. – С. 20.
2. Дахно І., Шкурка К., Дахно Г., Коваленко О. Ситаріоз великої рогатої худоби // Ветеринарна медицина України. – 1999. – № 6. – С. 40.
3. Методичні вказівки щодо діагностики філяріатозів у сільськогосподарських тварин / Н.М. Сорока, А.В. Березовський, В.Ф. Галат, О.П. Литвиненко, М.С. Павленко. – К.: Ветінформ, 2002. – 25 с.
4. Щетинський І.М. О патогенезе ситаріоза крупного рогатого скота и его особенностях // Міжвід. зб. ІЕКВМ. – Харків. – 2004. – № 84. – С. 870–879.

5. Пономарь С., Артеменко Ю. Про терапевтичну доцільність імунотерапії при нематодозах свиней // Ветеринарна медицина України. – Київ, 1997. – № 7 – С. 30–32.
6. Методи клінічних та експериментальних досліджень в медицині // За ред. І.П. Кайдашева. – Полтава: Полімет, 2003. – 320 с.
7. Ветеринарна клінічна біохімія / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін. – Біла Церква, 2002. – 400 с.